

تبیین مدل بومی مدیریت راهبردی

نویسندگان:

کبیران پلوئی و علی صداقت سرشت

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

مرکز انتشارات راهبردی

تهران - ۱۳۹۹

سرشناسه	:	پلونی، کیوان، ۱۳۶۶-
عنوان و نام پدیدآور	:	تبیین مدل بومی مدیریت راهبردی / نویسندگان کیوان پلونی، علی صداقت سرشت.
مشخصات نشر	:	تهران: دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، مرکز انتشارات راهبردی، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	:	۵۰۵ ص: جدول، نمودار.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۲۴۸-۲۶۷-۱
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	برنامه ریزی راهبردی -- ایران -- جنبه های نظامی
موضوع	:	-- Military aspects -- Iran Strategic planning
موضوع	:	نیروهای مسلح -- مدیریت
موضوع	:	Armed Forces -- Management
شناسه افزوده	:	دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، مرکز انتشارات راهبردی
رده بندی کنگره	:	HD۳۰/۲۸
رده بندی دیویی	:	۶۵۸/۴۰۱۲
شماره کتابخانه ملی	:	۷۳۳۶۹۹۲

تبیین مدل بومی مدیریت راهبردی

نویسندگان: کیوان پلونی و علی صداقت سرشت

ناظر ویراستار: مرتضی چشمه نور

صفحه آرا: حامد آریانی

نوبت چاپ: اول- ۱۳۹۹

ناشر: انتشارات دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه -

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۴۸-۲۶۷-۱

قیمت: ۹۸۰۰۰۰ ریال

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است.

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

مرکز انتشارات راهبردی

نشانی انتشارات: تهران، ضلع شمالی بزرگراه شهید بابایی، بعد از اتوبان هنگام،

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

تلفن ۲۲۹۷۰۳۴۳ نشانی اینترنتی: www.sndu.ac.ir

سخن ناشر

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی با هدف نهادینه‌سازی مرجعیت علمی در توسعه مفاهیم، گفتمان و تفکر راهبردی در کشور و بهره‌گیری از بنیان‌ها و نظریه‌های بومی، در صدد تدوین و ارایه راهبردهای تعالی‌بخش، علمی و تخصصی می‌باشد.

این دانشگاه و پژوهشگاه از مراکز علمی کلیدی و حساس در عرصه مسائل راهبردی است که از سد و تشکیل و در دگردیسی و بازطراحی سازمانی پس از انقلاب شکوهمند اسلامی به منظور کادرسازی در تراز انقلاب اسلامی در سطوح مدیران عالی کشوری، شش‌گانه مکلف بوده و وظیفه خطیر خود در جهت تربیت و آموزش فرماندهان و مدیران عالی کشور را سرلوحه تمامی برنامه‌ها قرار داده است.

اهمیت این امر هنگامی نمود بیشتری می‌نماید که نگاهی ژرف و آینده پژوهانه به پیرامون کشور، منطقه و جهان داشته باشیم؛ چرا که با ظهور تهدیدات نوین در عرصه بین‌الملل، لزوم داشتن چنین کانونی برای به‌هنگام نگاه داشتن مدیران عالی و فرماندهان نظامی کاملاً ملموس خواهد بود. از سوی دیگر، با ایجاد تمدنی بزرگ موجب می‌شود تا این تلاش و تعهد سبب ترغیب سازه‌های عالی گردد که برای پیروی از این هدف متعالی و ایجاد تحول در برنامه‌ها و فعالیت‌های خود نیازمند راهبردهای تخصصی و علمی منبعث از گفتمان و تفکر راهبردی این دانشگاه و پژوهشگاه باشند. با نگرش به این رویکرد و اهمیت موضوع، لزوم تولید و توزیع ادبیات راهبردی در این دانشگاه که ماحصل تلاش اساتید و فرهیختگان متخصص در علوم دفاعی راهبردی و دانش‌آموختگان است، نمایان می‌گردد.

فهرست مطالب

فصل اول: مدیریت راهبردی؛ مکاتب و مدل‌های آن.....	۲۱
۱.۱ مقدمه.....	۲۳
۱.۲ مدیریت راهبردی.....	۲۴
۱.۲.۱ تاریخچه و تکامل مدیریت راهبردی.....	۲۹
۱.۲.۲ مراحل مدیریت راهبردی.....	۳۱
۱.۲.۳ ضرورت استفاده از مدیریت راهبردی.....	۳۴
۱.۲.۴ مزایای به‌کارگیری مدیریت راهبردی.....	۳۵
۱.۳ نگرش‌های مختلف نسبت به طراحی راهبرد.....	۳۷
۱.۳.۱ نگرش تحویزی نسبت به طراحی راهبرد (پیش‌تدبیری).....	۴۰
۱.۳.۲ نگرش توصیفی نسبت به طراحی راهبرد (تجربی - انطباقی).....	۴۹
۱.۳.۳ نگرش تنقیدی نسبت به طراحی راهبرد (ترکیبی).....	۶۲
۱.۳.۴ جایگاه محتات مختلف در تشکیل راهبرد.....	۱۱۰
۱.۳.۵ مقایسه‌ی مکاتب طراحی راهبرد.....	۱۱۲
۱.۴ نتایج بررسی مدل‌ها، مفات و تعیین عناصر اصلی فرآیند مدیریت راهبردی.....	۱۱۸
۱.۴.۱ عناصر هدایت‌کننده و جهت‌ساز (طی ریزی).....	۱۲۶
۱.۴.۲ عناصر برنامه (برنامه‌ریزی).....	۱۲۶
۱.۴.۳ عناصر اقدام.....	۱۲۶
۱.۴.۴ عناصر ارزیابی (کنترل و اعمال بازخورد).....	۱۲۶
فصل دوم: مدل پیشنهادی مدیریت راهبردی در حوزه دفاعی امنیتی.....	۱۳۱
۲.۱ مقدمه.....	۱۳۳
۲.۲ چهارچوب اصلی پیشنهادی مدل مدیریت راهبردی در نیروهای مسلح.....	۱۳۷
۲.۳ بررسی مدل پیشنهادی.....	۱۴۷
۲.۳.۱ توجه مدل به آموزه‌های دینی (مبانی اسلامی).....	۱۴۷

۱۴۸.....	توجه مدل به شرایط خاص.....	۲.۳.۲
۱۴۸.....	راهبرد و اجرا متأثر از فرمان‌ها و تدابیر.....	۲.۳.۳
۱۴۹.....	توجه مدل به تجزیه و تحلیل و شهود (نخبگی).....	۲.۳.۴
۱۵۰.....	فازهای مدل مدیریت راهبردی بخش دفاعی کشور.....	۲.۳.۵
۱۵۱.....	توجه مدل به مطالعات محیط.....	۲.۳.۶
۱۵۲.....	توجه مدل به نظم.....	۲.۳.۷
۱۵۳.....	فصل ۳-۱: اسناد فرادستی.....	
۱۵۵.....	مقدمه.....	۳.۱
۱۵۷.....	بانی اسلامی.....	۳.۲
۱۵۸.....	اصل اول - عدم تقدم بر خدا و رسول.....	۳.۲.۱
۱۵۹.....	اصل دوم - آخرت گرایی.....	۳.۲.۲
۱۶۰.....	اصل سوم - اصلا وحدت و هماهنگی.....	۳.۲.۳
۱۶۱.....	اصل چهارم - اساسا مدیریت بر اساس اختیار نیروها.....	۳.۲.۴
۱۶۱.....	اصل پنجم - اعمال مدیریت بر اساس بصیرت نیروها.....	۳.۲.۵
۱۶۲.....	رهنمودها و تدابیر.....	۳.۳
۱۶۴.....	قانون اساسی.....	۳.۴
۱۶۷.....	ویژگی‌های جمهوری اسلامی ایران در قانون اساسی.....	۳.۴.۱
۱۶۷.....	دولت جمهوری اسلامی ایران در قانون اساسی.....	۳.۴.۲
۱۶۹.....	بخش دفاعی کشور در قانون اساسی.....	۳.۴.۳
۱۶۹.....	وظایف و اختیارات رهبر در قانون اساسی.....	۳.۴.۴
۱۶۹.....	سیاست‌های کلی رهبری.....	۳.۵
۱۷۲.....	هدایت و تدبیر در خصوص امور داخلی کشور.....	۳.۵.۱
۱۷۷.....	هدایت و تدبیر در خصوص سیاست خارجی کشور.....	۳.۵.۲
۱۸۰.....	گفتمان‌سازی برای جهت‌دهی به افکار عمومی.....	۳.۵.۳
۱۸۵.....	ترغیب نخبگان و مسئولان به مهندسی فرهنگی کشور.....	۳.۵.۴

۱۸۷.....	سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ خورشیدی	۳.۶
۱۸۸.....	سیاست‌های شورای عالی امنیت ملی	۳.۷

۱۹۱.....	فصل چهارم: هدایت‌کننده و جهت‌سازها	
۱۹۳.....	مقدمه	۴.۱
۱۹۳.....	ارکان هدایت‌کننده و جهت‌ساز مدل	۴.۲
۱۹۴.....	اهداف (فلسفه وجودی)	۴.۳
۱۹۴.....	رسالت و مأموریت	۴.۴
۱۹۴.....	اصول و ارزش‌ها	۴.۵
۱۹۴.....	۴.۵.۱	۴.۵.۱
۱۹۵.....	تعاریف اصول و ارزش	۴.۵.۲
۱۹۸.....	تبیین اصول رفتاری و ارزش‌ها	۴.۵.۳
۱۹۹.....	ویژگی‌های ارزش‌ها و اصول رفتاری	۴.۵.۴
۱۹۹.....	نقش ارزش‌ها و اصول رفتاری	۴.۵.۵
۲۰۰.....	اصول و ارزش‌های تأثیرگذار در بخش دفاعی جمهوری اسلامی ایران	۴.۵.۶
۲۰۴.....	مدیریت بر اساس ارزش‌ها	۴.۵.۷
۲۰۵.....	محیط‌شناسی و تحلیل راهبردی	۴.۶
۲۰۵.....	مقدمه	۴.۶.۱
۲۰۶.....	تعاریف محیط	۴.۶.۲
۲۰۷.....	ساختار محیط	۴.۶.۳
۲۰۹.....	تحلیل محیطی	۴.۶.۴
۲۱۰.....	نحوه تجزیه و تحلیل عوامل محیطی	۴.۶.۵
۲۱۲.....	هدف از تجزیه و تحلیل محیط سازمان	۴.۶.۶
۲۱۳.....	مزایای تجزیه و تحلیل محیطی	۴.۶.۷
۲۱۴.....	کاوش محیطی	۴.۶.۸
۲۱۶.....	پیش‌بینی محیطی	۴.۶.۹

۲۱۷.....	محیط داخلی یا درونی سازمان.....	۴.۶.۱۰
۲۲۰.....	محیط خارجی.....	۴.۶.۱۱
۲۲۳.....	مدل‌های کلان تحلیل محیط.....	۴.۶.۱۲
۲۲۳.....	ارزیابی فرصت‌ها و تهدیدات.....	۴.۶.۱۳
۲۲۵.....	چشم‌انداز (اهداف مأخوذ از آن).....	۴.۷
۲۲۵.....	مقدمه.....	۴.۷.۱
۲۲۸.....	ویژگیهای چشم‌انداز.....	۴.۷.۲
۲۲۹.....	اهمیت چشم‌انداز.....	۴.۷.۳
۲۳۰.....	سند یا بیانیه چشم‌انداز.....	۴.۷.۴
۲۳۱.....	روبروهای تدوین بیانیه چشم‌انداز.....	۴.۷.۵
۲۳۳.....	نحوه تدوین چشم‌انداز.....	۴.۷.۶
۲۳۷.....	اهداف بلند مدت.....	۴.۷.۷
۲۴۱.....	دکترین.....	۴.۸
۲۴۱.....	مقدمه.....	۴.۸.۱
۲۴۲.....	مفهوم دکترین.....	۴.۸.۲
۲۴۳.....	تاریخچه پیدایش واژه دکترین.....	۴.۸.۳
۲۴۴.....	ویژگیهای دکترین.....	۴.۸.۴
۲۴۶.....	انواع دکترین.....	۴.۸.۵
۲۴۷.....	دکترین نظامی.....	۴.۸.۶
۲۴۸.....	روابط میان انواع دکترین (درخت دکترین).....	۴.۸.۷
۲۴۹.....	سیاست‌ها (خط‌مشی).....	۴.۹
۲۴۹.....	مقدمه.....	۴.۹.۱
۲۴۹.....	مفهوم سیاست (خط‌مشی).....	۴.۹.۲
۲۵۱.....	تعیین سیاست‌های سازمان.....	۴.۹.۳
۲۵۲.....	مشاهده خط‌مشی‌ها.....	۴.۹.۴
۲۵۲.....	انواع خط‌مشی.....	۴.۹.۵

۲۵۳.....	ویژگی های خط مشی.....	۴.۹.۶
۲۵۳.....	راهبردها (استراتژی).....	۴.۱۰
۲۵۳.....	مقدمه.....	۴.۱۰.۱
۲۵۴.....	تاریخچه استراتژی.....	۴.۱۰.۲
۲۵۸.....	مفهوم لغوی استراتژی.....	۴.۱۰.۳
۲۶۰.....	مفهوم اصطلاحی استراتژی.....	۴.۱۰.۴
۲۶۰.....	مفاهیم مرتبط و نزدیک به استراتژی.....	۴.۱۰.۵
۲۶۱.....	اهمیت استراتژی و فواید آن.....	۴.۱۰.۶
۲۶۵.....	انواع استراتژی.....	۴.۱۰.۷
۲۶۶.....	استراتژی سیاسی.....	۴.۱۰.۸
۲۶۹.....	انواع استراتژی از نظر سطوح سازمانی.....	۴.۱۰.۹
۲۷۰.....	انواع استراتژی از نظر ماهیت عملکردی.....	۴.۱۰.۱۰
۲۷۰.....	استراتژی رشد یا توسعه.....	۴.۱۰.۱۱
۲۷۱.....	انواع استراتژی رشد.....	۴.۱۰.۱۲
۲۷۲.....	استراتژی های یکپارچه.....	۴.۱۰.۱۳
۲۷۲.....	استراتژی تنوع.....	۴.۱۰.۱۴
۲۷۳.....	استراتژی ادغام.....	۴.۱۰.۱۵
۲۷۳.....	استراتژی سرمایه گذاری مشترک.....	۴.۱۰.۱۶
۲۷۳.....	استراتژی خرید یک شرکت.....	۴.۱۰.۱۷
۲۷۳.....	استراتژی ثبات.....	۴.۱۰.۱۸
۲۷۴.....	استراتژی های انقباضی.....	۴.۱۰.۱۹
۲۷۴.....	استراتژی دفاعی.....	۴.۱۰.۲۰
۲۷۵.....	جهت گیری های منابع و الزامات.....	۴.۱۱
۲۷۵.....	مقدمه.....	۴.۱۱.۱
۲۷۶.....	رهبری.....	۴.۱۱.۲
۲۹۷.....	فرهنگ سازمانی.....	۴.۱۱.۳

۳۱۴.....	ساختار سازمانی.....	۴.۱۱.۴
۳۳۸.....	سامانه‌های سازمانی.....	۴.۱۱.۵
۳۴۲.....	جهت‌گیری‌های منابع نیروی انسانی.....	۴.۱۱.۶
۳۵۱.....	فصل پنجم: برنامه‌ریزی.....	
۳۵۳.....	مقدمه.....	۵.۱
۳۵۴.....	برنامه‌ریزی.....	۵.۲
۳۵۵.....	برنامه‌ریزی اجرایی.....	۵.۲.۱
۳۶۰.....	مراحل برنامه‌ریزی.....	۵.۲.۲
۳۶۱.....	اقدامات اساسی.....	۵.۳
۳۶۵.....	اهداف مرحله‌ای (کمی)، شاخص‌ها.....	۵.۴
۳۶۶.....	طراحی اهداف کمی.....	۵.۴.۱
۳۶۷.....	شاخص‌های عملکرد.....	۵.۴.۲
۳۶۷.....	طراحی شاخص.....	۵.۴.۳
۳۷۱.....	تشکیل اهداف کمی.....	۵.۴.۴
۳۷۷.....	نگاهی عمیق‌تر به اهداف کمی.....	۵.۴.۵
۳۷۹.....	فرآیند دستیابی به اهداف ارمان.....	۵.۴.۶
۳۷۹.....	فعالیت‌ها.....	۵.۵
۳۸۰.....	ساختار شکست کار.....	۵.۵.۱
۳۸۱.....	اهمیت و عملکردهای ساختار شکست کار.....	۵.۵.۲
۳۸۲.....	اندازه یک ساختار شکست کار.....	۵.۵.۳
۳۸۳.....	مبنای شکست کارها.....	۵.۵.۴
۳۸۹.....	راهنما یا واژه‌نامه ساختار شکست کار.....	۵.۵.۵
۳۹۰.....	زمان‌بندی.....	۵.۶
۳۹۲.....	تخمین زمان فعالیتها.....	۵.۶.۱
۳۹۴.....	روش‌های کاهش مدت‌زمان.....	۵.۶.۲

۳۹۵.....	استفاده از نمودار گانت.....	۵.۶.۳
۳۹۶.....	حوزه و گستره مکانی.....	۵.۷
۳۹۸.....	مجری.....	۵.۸
۴۰۰.....	کمیته راهبردی.....	۵.۸.۱
۴۰۰.....	کمیته اجرایی.....	۵.۸.۲
۴۰۴.....	حامی برنامه‌ها و پروژه‌ها.....	۵.۸.۳
۴۰۴.....	گروه‌های مختلف وظیفه‌ای.....	۵.۸.۴
۴۰۵.....	گروه‌های یکسان وظیفه‌ای.....	۵.۸.۵
۴۰۶.....	تسهیلگر یا هماهنگ‌کننده.....	۵.۸.۶
۴۰۷.....	تعیین منابع (قابلیت).....	۵.۹
۴۰۷.....	پدیده.....	۵.۹.۱
۴۰۸.....	منابع (قابلیت‌ها) در سازمان.....	۵.۹.۲
۴۲۱.....	وابستگی منابع (قابلیت‌ها).....	۵.۹.۳
۴۲۲.....	مزیت رقابتی پایدار.....	۵.۹.۴
۴۲۳.....	سازمان‌دهی و بقیه الزامات.....	۵.۱۰
۴۲۴.....	حمایت از اجرای برنامه از طریق رفتار و پیام‌های ثابت.....	۵.۱۰.۱
۴۲۵.....	جشن موفقیتها.....	۵.۱۰.۲
۴۲۷.....	شناسایی عوامل کند کننده و قفل کننده برنامه.....	۵.۱۰.۳
۴۲۸.....	ارتباطات بیوقفه.....	۵.۱۰.۴

۴۳۳.....	فصل ششم: اقدام.....	
۴۳۵.....	مقدمه.....	۶.۱
۴۳۶.....	تخصیص منابع.....	۶.۲
۴۳۶.....	مقدمه.....	۶.۲.۱
۴۳۸.....	مفهوم تخصیص منابع.....	۶.۲.۲
۴۴۱.....	ده فن برای تخصیص منابع.....	۶.۲.۳